

Danmark

Jydsk Forening for Historie og Sprog. For en Maaned Tid siden, skriver „Jyll. Pst.“ af 7. Okt. stiftedes paa et Møde i Aarhus „Jydsk Forening for Historie og Sprog“ som et humanistisk Sidesykke til den allerede eksisterende „Jydsk Forening for Naturvidenskab“, der ligeledes har Domicil i Aarhus.

Den nye Forenings Formaal, som det er udtrykt i Lovens § 1, er at fremme Interessen for og Studiet af de humanistiske Dyrkere i Jylland nærmere sammen, og disse Opgaver vil man foreløbig søge at løse ad to Veje; dels vil der i Vintermaanederne blive afholdt Foredrag af Videnskabsmænd, der vil kunne forelægge deres Arbejdsmetoder og Resultater saaledes, at de uden at miste deres videnskabelige Værd bliver tilgængelige for enhver afmendannet Tilhører; og det vil man arrangere en hele Jylland omfattende Cirkulation af videnskabelige Tidsskrifter saavel paa Dansk som paa Hovedsprogene. Det er endvidere Hensigten, saafremt de fornødne Pengemidler kan skaffes, at lade afholde Forelæsningsrækker for Medlemmerne.

Medens denne sidste Del af Programmet i Følge Sagens Natur indtil videre kun er liflig Fremtidsmusik, aabnes Foredragsvirksomheden allerede paa Lørdag med et Foredrag af Professor, Dr. phil. Otto Jespersen om „Bastardsprog i Øst og Vest“, og hvad Tidsskrift-Cirkulationen angaar, er denne Side af Sagen lagt i Hænderne paa Overbibliothekar ved Statsbibliothek Grundtvig, der i disse Dage har tilstillet en Række Skolemænd, Præster, Læger, Jurister og Andre, der kunde tænkes at interessere sig for Sagen, en Opfordring til at slutte sig til „Humanistisk Læsekreds“, som denne Afdeling under Foreningen kaldes. Det er en noget tilfældig Kreds, der foreløbig har modtaget denne Opfordring; men denne Mangel kan hurtigt afhjælpes, naar Modtagerne snarest tilstiller Hr. Grundtvig Navne og Adresser paa dem, der være Akademikere eller ej, der fjærrt fra Kulturens Arnesteder dog endnu har bevaret deres videnskabelige Interesse, men hidtil hverken har haft Raad eller Lejlighed til at give den Næring.

Muligvis holdes en Del af de Tidsskrifter, om hvilke der vil kunne blive Tale, allerede af private; men det vil maaske kunne ordnes som et fælles Abonnement, saa at Vedkommende faar Tilskriftet først og saa betaler f. Ex. Halvdelen. Statsbibliothek i Aarhus, som i Forvejen paa lignende Maade staar i Forbindelse med „Jydsk Forening for Naturvidenskab“, „Jydsk medicinsk Selskab“ og „Foreningen til Indkøb af Skønlitteratur paa fremmede Sprog“, alle i Aarhus, er levende interesseret i Sagen og har lovet den sin virksomme Støtte, saaledes navnlig ved vederlagsfrit at lade en Del af sine egne udenlandske Tidsskrifter deltage i Cirkulation og ved at overtage de udcirkulerede Tidsskrifter til halv Pris; det opbevarer dem da og gør dem tilgængelige ogsaa for fremtidig Benyttelse. Efter en skønsmæssig Beregning vil det paa denne Maade været muligt at levere hvert Medlem gennemsnitlig et Hefte om Maaned for en Betaling, der vil komme til at ligge mellem 5 og 10 Kr. om Aaret, idet Betalingen, da hvert Medlem kun faar det Tidsskrift eller de Tidsskrifter, han ønsker, vil komme til at variere noget efter de paagældende Tidsskrifters Pris.

Kontingenter er fastsat til 15 Kr. om Aaret for de i Aarhus boende Medlemmer af Forening-

en og 5 Kr. for udenbys Medlemmer, og dertil kommer altsaa 5—10 Kr. aarlig for Deltagerne i „Humanistisk Læsekreds“.

Under 10. Okt. skrives videre: Den nystiftede „Jydsk Forening for Historie og Sprog“ begyndte i Gaar sin Virksomhed med et Møde i Aarhus Kathedralskoles Festsal, hvor Professor, Dr. phil. Otto Jespersen holdt et Foredrag, som han havde kaldt „Bastardsprog i Øst og Vest“. Med dette Navn betegnede han en Række primitive Sprog, der er opstaaet paa forskellige Steder, hvor den hvide Race er kommen sammen med Mennesker af andre Racer, og hvor disse kun ufuldkomment har tilegnet sig den hvide Races Sprog. Professoren gennemgik i korte Træk alle disse Nødhjælpsprogs Ordforraad og grammatikalske Bygning og paaviste, at Orddannelsen i dem alle er foregaaet efter de samme Regler, ligesom de i grammatikalsk Henseende betegner den yderste Simplificering. Det er ikke Blandingssprog mellem de Hvides og de Indfødtes Sprog, men slet og ret daarlige talt Engelsk og Fransk, ganske som Barnets Sprog er daarlige talt Voxensprog, og ligesom Barnesproget af sig selv forsvinder, naar Barnet lærer de Voxnes Sprog, saaledes vil disse Surrogatsprog ogsaa uddø, naar de paagældende Folks Kendskab til det Sprog, de henter Ordforraad fra, bliver bedre.

Foreningens Formand, Lektor Olaf Hansen, bragte under Foreningens livlige Tilslutning Professor Jespersen en varm Tak for det interessante Foredrag.

Det jydsk Universitet Et zoologisk Museum i Aarhus. Som et Led i de jydsk Universitetsplaner er der i den senere Tid — med betydelig økonomisk Støtte af et af Forretningsudvalgets Medlemmer, Direktør Fredk. Lausen Lausen i Aarhus — lagt Grunden til et zoologisk Museum i Aarhus. Forretningsudvalgets Sekretær, Lektor Møller ved Aarhus Kathedralskole, har i Tyskland indkøbt en Mængde, til Dels ret sjældne Ting, der imidlertid er anbragte i Primurerlogen, medens den tilhørende videnskabelige Litteratur indtil videre opbevares paa Statsbibliothek.

Under Ledelse af Lektor Møller har man endvidere paa-begyndt et Arbejde for at fremskaffe en fyldig Samling danske Fersk- og Saltvandsdyr, og i denne Henseende er der etableret et Samarbejde med en Række Fiskere, bl. A. i Skagen og Grenaa.

Landbrugsministeren og Dalum Landbrugsskole. Ministeren træder tilbage som Forstander. Landbrugsminister Madsen-Mygdal har — som man kunde vente — efter Valgene bestemt sig til at træde tilbage som Forstander for Dalum Landbrugsskole. Det vil ske fra 1. November.

Landbrugsministeren blev Forstander paa Skolen i Dalum for 12 Aar siden. Han havde 6 Aar tidligere taget Eksamen som Landbrugskandidat og i den mellemiggende Tid været de jydsk Landboforeningers Konsulent i Planteavl. Ikke alene i denne Stilling, men ogsaa paa andre Omraader havde hans Dygtighed, Energi og Intelligens sat saa kendelige Spor, at det fra alle Sider anerkendtes som et godt Valg, da han stillede i Spidsen for Ledelsen af den højt ansete fynske Landbrugsskole.

Det kommer ikke uventet, at han nu træder tilbage. Det er jo imidlertid en Nødvendighed, selv om Skolen nok saa gerne vilde have beholdt ham. Hans Efterfølger bliver Forstander J. Jetersen-Dalum paa Asmildkloster Landbrugsskole, som altsaa er sammen med Forstander Kjærgaard-Jensen skal lede Skolen i Dalum.

Mund- og Klovsvygen. Københavns Kvægtorv gænaabnet. Efter en meget ombygdig Afvaskning og en gennemgribende

Desinfektion aabnedes Københavns Kvægtorv den 5. Okt. paa ny for Tilførsel af Kreaturer, og Kommissionærerne har meddelt deres Kunder, at de nu igen kan modtage Dyrene. Der afholdes derfor Marked i Dag og i Morgen, men det er vel sandsynligt, at der ikke kan ventes stor Tilførsel endnu i denne Uge.

Foreløbig vil der ikke finde Export Sted af levende Kreaturer til Norge og Sverrig; derimod er Tyskland villigt til at modtage danske Kreaturer.

Der vil heller ikke foreløbig finde nogen Handel Sted med levende Kreaturer fra Kvægtorvet til Indlandet, idet man saa ikke vil blive nød til at lukke selv om der skulde indtræffe et enkelt Tilfælde af Mund- og Klovsvyge. Paa Herregaarden „Højris“ paa Mors, tilhørende Generalkonsul Pay, er der konstateret Mund- og Klovsvyge i Besætningen. Det er ifølge „Thist. A. Av.“ det første Tilfælde paa Mors. Smiten er hidført ved 22 Kvier, der blev tilført fra Fyn i Slutningen af September, og der er paa Stalden i alt 62 Kreaturer, som nu alle smittes.

Esbjerg, 9. Oktober. Der er konstateret Mund- og Klovsvyge hos to paa Strandby Enge ved Esbjerg gaaende Kreaturflokkene paa 14 og 5 Dyr. Alle Dyrene blev slagtede i Formiddags. Kreaturerne tilhørte en Kreaturkøber, som havde købt dem i Tønder, hvortil de var komne fra Møgeltonder. Det mest uheldige er, at Dyrene er komne til Esbjerg i Søndags og har været paa Eksportmarkedet i Tirsdags. De blev, paa nær et Kreatur, ikke solgt, og Ejeren satte dem saa paa Græs i Engene. Det solgte Kreatur gik til Kolding, og det er konstateret, at det ogsaa var angrebet af Sygdommen.

Eksportstaldene i Esbjerg bliver nu desinficerede paa det mest omhyggelige, og man haaber at kunne begrænse Smitten til de allerede forefaldne Tilfælde.

Uenighed om Bjerglønner. Esbjerg, 8. Oktober. Fiskekutteren „Martha“ af Bisum ved Bremerhøften blev i Gaar indhjerget af Esbjerg-Kutteren „Nordlyset“. „Nordlyset“ var for Ungaaende paa Fiskeri, da den observerede „Martha“ med Nødfalg oppe. „Martha“ havde faaet en Læk og kunde absolut ikke klare sig. Indhjergeren tog 6 Timer, og der blev forlangt 5000 Kr. for den. Dette vil den tyske Skipper ikke betale, og i Dag er hans Skib derfor blevet beslaglagt og kommer ikke fra Havnen, før der er stillet Garanti for Bjerglønner.

Plage-Skuerne. Horsens, 6. Okt. Plage-Skuet i Dag i Horsens fik et udmærket Forløb i det næsten sommerlige Vejr. Betydningen af disse Plage-Skuer er slaaet fast, de har langt mere Værdi end Sommer-Skuerne. Tilslutningen bliver da ogsaa større og større, og Horsens indtager en smuk Førerplads. Kataloget tæller 159 Numre, og Kvaliteten er gennemsnitlig god. Der findes et Par enkelte Spidser paa Skuet; men der er ogsaa Rælgelse imellem. Af fremmede er der ikke mødt saa mange, som der plejer; men der er dog flere sønderjyske Landmænd heroppe.

Af Præmielisten kan nævnes: 1½ Aars Hingste: 1. Præmie P. Henriksen af Outrup, H. Hansen af Spettrup, Uldum Hesteavlforening og Hovedgaard Hesteavlforening.

2½ Aars Hopper: 1. Præmie Forpagter Sloth af Store Østerhaab og Proprietær O. Therkildsen af Brogaard.

Hingstføl: Ug — M. Frandsen af Grumstrup og Hoberg-Lund af Eriksholm.

Hoppeføl: Ug Chr. Kjær af Aldumgaard.

— Viborg, 9. Oktober. De sammensluttede Hesteavlforeninger for Viborg Amt afholdt i Dag Plageskue her. Der var anmeldt 35 Dyr. Ug fik to 1½ Aars

Hingstføl, tilhørende L. O. Jespersen af Vils og Chr. Hvid af Bryndumsbæk pr. Skive.

Vejle, 9. Oktober. Plage- og Palgsskuet i Vejle i Dag havde fundet god Tilslutning; navnlig var Antallet af Hingstføl større end det foregaaende Aar, og Kvaliteten var ligeledes forbedret.

Benaadet mod at blive Afholdsmand. Ved Nordre Birk blev Povl Jacob Jørgensen fornylig idømt 2½ Aars Forbedringshusarbejde for Tyveri. At Straffen blev saa streng, skyldtes, at Jørgensen tre Gange tidligere har været straffet. Den Forseelse, han blev dømt for, var et mindre Tyveri, som han havde forøvet under Indflydelse af Alkohol. Der raadede af den Grund nogen Medlidenhed med ham, og efter Indstillingen har Justitsministeriet nu i flg. „Pol.“ truffet Bestemmelse om, at Straffen skal formildes til 80 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, men paa det Vilkaar, at han fra det Tidspunkt, han bliver løsladt, skal være Afholdsmand i fem Aar.

Afslaaet Benaadning. Den forhenværende Fængselsbetjent Halvorsen blev forleden ved Østre Landsret idømt 14 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost for at have modtaget Bestikkelse af Grosserer Bøjsen-Thøgersen, der afsønde sin Forbedringsstraf paa Vridsløselille Straffeanstalt. Halvorsen indgav straks efter Dommens Afviselse, Ansøgning om at blive benaadet, men Justitsministeriet har afslaaet hans Andragende.

„Røde Kors“ vrager dansk Arbejde. I Bladet „Dansk Arbejde“ læses følgende:

„Medens der til Røde Kors under Krigen lev leveret en Del Automobile til Udstationering i Jylland fra et dansk Firma (Kramper & Jørgensen, Horsens), er man for de Vognes Vedkommende, der skal have Station paa Øerne, gaaet til Udlandet med Leverancen. Dette er saa meget mærkeligere, som man i Forvejen havde stillet et dansk Firma (A. S. De forende Automobilfabrikker i Odense) i Udsigt, at det vilde blive taget i Betragtning.

Da Røde Kors i sin Tid skulde have sin Agitations-Uge, henvendte man sig til Odense-Firmaet og henstillede, at dette paa egen Bekostning lod fremstille en Del Lysbilleder vedrørende Sygeautomobiler og gratis overlade dem til Røde Kors. Uden i nogen Henseende at lade sig binde lod Røde Kors' Repræsentant Firmaet forstaa, at der var størst Sandsynlighed for, at Vognes vilde blive købt hos Firmaet.

Lysbillederne blev fremstillet og skænket til Røde Kors, men siden har Firmaet i Odense ikke hørt det mindste til Sagen og er ikke blevet anmodet om at give Tilbud! Derimod har man gennem Aviserne erfaret, at Automobileterne er indkøbt hos Repræsentanten for et udenlandsk Firma.

Lærerne søger bort fra Byerne. I den senere Tid har ikke mindre end tre fastansatte Lærere fra Aalborg faaet Embede andetsteds, og efter hvad der forlyder, søges der livligt bort fra Byen. Aarsagerne dertil maa ifølge „Aalborg Venstrebl.“ sikkert søges i Lønloven af 1919, der stiller Landsbylærerne adskilligt bedre end i Købstadslærerne, særlig naar der tages Hensyn til de fortvivlede Boligforhold i Byerne og de store Skatter. Det er da heller ikke noget Specielt for Aalborg, at Lærerne søger bort, men det gaar igen over hele Landet. Særlig har mange Købstadslærere søgt til Sønderjylland, og Meldingerne dernedefra lyder paa, at de er udmærket tilfredse, særlig de, der er ansatte paa Landet.

Kvitteringer.

Japanmissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	\$4276.22
Westbrook, Maine, Kvindef.	5.00
Sidney, Mich., Ole Jensen og Hustru	5.00
Ferndale, Calif., Peter H. Bansen	15.00
Moline, Ill., C. A. Sparling og Hustru	5.00
Brush, Colo., Ansgars Mgh.s S. S.	12.48
Cedar Falls, Iowa, Nazareth Mgh.	28.00
Fairplan, Mich., St. Peters Mgh.s Kvindef.	10.00
Tilsammen	\$4401.70

Indianermissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	\$1750.53
Moline, Ill., C. A. Sparling og Hustru	5.00
Cedar Falls, Iowa, Nazareth Mgh.	28.00
Tilsammen	\$1783.53

Indremissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	\$1820.18
Neb. Kreds, ved L. Vedsted	96.45
Sidney, Mich., Ole Jensen og Hustru	5.00
Cedar Falls, Iowa, Nazareth Mgh.	28.00
Tilsammen	\$1949.63

Skolekassen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$940.25
Kimballton, Ia., Bethania Mgh., Justinus Johansen, Bertel Christensen, Peter Lange Jr., Alex S. Clemens, Jens P. Clemens, Martin Clemens, Ole Jensen, Andrew Møller, Albert Rasmussen, Hans Marcussen, Niels Andersen, Fred. Lund, Jens Mikkelsen, Hans M. Juel, Martin P. Andersen, Chris H. Christiansen, Geo. L. Christensen, hv. \$3, Nis J. Miller, Anders Clemens, Nikolaj Marcussen, Chris Rasmussen, A. P. Top, Fred Christoffersen, Chris Christoffersen, J. C. Smith, Jens P. Christensen, Jens M. Petersen, Martin Rasmussen, Chris P. Lauritsen, Mrs. B. Mikkelsen, Jacob Marcussen, hv. \$5, Chris Lange, Jens C. Jensen, Jacob Topp, Chris T. Christiansen, Anders Larsen, Chris P. Andersen, Mrs. R. Rasmussen, Joe Elmquist, Peter Paulsen, Hans B. Lund, Jørgen Møller, Peter Christoffersen, Theodor Mortensen, Harry T. Hansen, Chris Elmquist, Thorwald Margesen, Elmer Rasmussen, Gorge Rasmussen, Peter Mikkelsen, Andrew Christoffersen, Arnold Petersen, Chris N. Petersen, Bennie Elmquist, Peter Kallensen, Peter Madsen, Carl Madsen, Jens M. Hansen, Carl C. Hansen, Nis Andersen, Chris L. Hansen, Hans B. Bonnesen, Nis P. Hjuler, Otto Ingerslev, hv. \$2, Anders H. Andersen \$4, Chris Renge, Emil Mikkelsen, Chris Lund, Peter Jensen hv. \$1	195.00
Racine, Wis., Vor Fr. Mgh.	70.00
Tilsammen	\$1205.25

Utahmissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	\$993.93
Sidney, Mich., Ole Jensen og Hustru	5.00
Moline, Ill., C. A. Sparling og Hustru	5.00
Cedar Falls, Ia., Nazareth Mgh.	28.05
Tilsammen	\$1031.98

Bygge- og Skolefund.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	\$11255.67
Davenport, Ia., Aage Thorsen (Bonds)	50.00
Blair, Nebr., Otto Hansen og Hustru (Bonds)	100.00
Brooklyn, N. Y., Pastor J. Knudsen	20.00
Ferndale, Calif., Vor Fr. Mgh., Louis Smith \$50, Edith Smith \$50, Mildred Smith \$25, Andreas Christiansen \$100, Milton Miller \$25, Pastor N. P. J. Nielsen \$20	270.00
Chicago, Ill., Ebenezer Mgh., Mrs. Serine Nielsen \$50, Miss Else Petersen \$100	150.00
Kenmare, N. Dak., Pastor A. Hofgaard (Bonds)	50.00
Blair, Nebr., Ruby Nelson	20.00
Kenmare, N. Dak., Minnie Knudsen	50.00
Westby, Mont., Chr. Andersen (Bonds)	100.00
Blair, Nebr., Andrew Jensen	20.00
Laurel, Neb., Pastor L. A. Laursen \$100, Niels Wiese \$100, S. C. Jensen \$100 (Bonds)	300.00
Royal, Ia., H. B. Grønbeck \$1000, Niels Hjelm \$10	1010.00
Ferndale, Calif., Vor Fr. Mgh., Peter H. Bansen \$100, Martin P. Martensen \$20, L. M. Miller \$20, Leonard Terkelsen \$20, Edna Lund \$5	165.00
Grizzly, Calif., Sonnick Christiansen \$20, Peter Christiansen \$20, Hans Christiansen \$250, Anna Christiansen \$5, Marie Christiansen \$5, Freda Christiansen \$2, Dagmar Christiansen \$2	304.00
Ringsted, Ia., H. C. Jensen (Bonds)	100.00
Ringsted, Ia., Nikolay Hansen (Bonds)	50.00
Greenville, Mich., H. C. Christoffersen (Bonds)	50.00
Little Settlement, Greenville, Mich., Mads Jørgensen (Bonds)	50.00
Vermillion, S. Dak., Mr. og Mrs. C. Christiansen hv. \$500 (Bonds)	1000.00
Vermillion, S. Dak., H. P. Hansen og Hustru	50.00
Brush, Colo., Pastor H. P. Andersen	100.00
Omaha, Nebr., Mads Rasmussen	25.00
Chicago, Ill., Miss Olga Rasmussen	20.00
Greenville, Mich., Niels J. Rasmussen \$40, Otto Rasmussen \$5	45.00
Elmdale, Minn., H. K. Gundersen	100.00
Fresno, Calif., Bethel Mgh., Erik Larsen	100.00
Tilsammen	\$15554.67

Blair, Neb., den 28. Okt., 1920.

Alt modtaget med Tak paa Samfundets Vegne! Otto Hansen.

Samfundets Kasserer, Mr. Otto Hansen, gør mig opmærksom paa, at nogle af de lokale Komiteer for Indsamlingen til Skolens Byggefond beholder den originale Subskriptionsliste, medens de blot sender ham et Kopi. Dette maa ikke saa være. Den Liste, som Folk selv har skrevet deres Navn paa, maa sendes til Kassereren, da den er den eneste gyldige. De lokale Komiteer kan, om saa ønskes, tage et Afskrift for sig selv. Kassereren vil være glad ved at faa en renskevren Liste tillige med den originale.

J. J. Kildsig, Formand i Indsamlings-Komiteen.